

Review CO₂ reductiesysteem

Conform niveau 5 op de CO₂-prestatieladder 2.1

Samen zorgen voor minder CO₂

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Invalshoek A: Inzicht	4
2.1.	Footprint berekening	4
2.2.	Kwaliteitsmanagement (ISO 14064-1 hoofdstuk 6)	4
2.3.	Overige bevindingen	7
2.4.	Corrigerende maatregelen	7
3	Invalshoek B: Doelstellingen	8
3.1.	Voortgang doelstellingen	8
3.2.	Overige bevindingen	8
3.3.	Corrigerende maatregelen	9
4	Invalshoek C: Transparantie	9
4.1.	Communicatiemomenten	9
4.2.	Overige bevindingen	11
4.3.	Corrigerende maatregelen	11
5	Invalshoek D: Sector- en keteninitiatieven	12
5.1.	Constateringen	12
5.2.	Corrigerende maatregelen	12
	Colofon	13

1 Inleiding

Elk jaar wordt voor het project GOLVO Noord-Nederland 2013-2015 een review uitgevoerd met betrekking tot het CO₂ reductiesysteem. Tijdens deze jaarlijkse review worden alle eisen conform niveau 5 op de CO₂-Prestatieladder gereviewed. Alle bevindingen worden in dit document gepresenteerd. Dit document beschrijft de review over het 3^e en tevens laatste jaar van het project. Deze review is uitgevoerd januari 2016 en zal worden gepresenteerd aan het management.

Dit document is tevens een jaarlijkse checklist om te controleren of alle acties uitgevoerd zijn en nog wordt voldaan aan alle eisen conform niveau 5 op de CO₂-Prestatieladder.

2 Invalshoek A: Inzicht

In dit hoofdstuk worden alle onderdelen uit categorie A conform niveau 5 op de CO₂-Prestatieladder 2.1 gereviewed.

2.1. Footprint berekening

De CO₂ footprint van het project werd afgeleid van de CO₂ footprint van het bedrijf Gebr. van der Lee VOF. Inmiddels zijn er genoeg project gegevens bekend voor een eigen project specifieke footprint. Daarom worden in onderstaande tabel alleen energiestromen van het project toegelicht.

Energiestroom	Project GOLVO Noord-Nederland 2013-2015
Gasverbruik	Mobiel kantoor (verhuurder komt met factuur van gasleverancier). O.b.v. het aantal werkplekken voor GOLVO N-Nederland is het verbruik berekend.
Leaseauto's / bedrijfswagens	Wordt bijna niet gebruikt voor het project. Niet significant.
Brandstofverbruik bedrijfsmiddelen	Er is bijgehouden welk materieel specifiek voor het project wordt ingezet. Hier zijn precieze gegevens van.
Stadswarmte	n.v.t
Koelvloeistof	n.v.t.
Elektra	Mobiel kantoor - O.b.v. het aantal werkplekken voor GOLVO N-Nederland wordt het verbruik berekend.
Huurauto's / materieel	Wordt ingehuurd met brandstof. Dus geen scope 2.
Vliegreizen	n.v.t.
Upstream & downstream t.b.v. ketenanalyse	Er is enkel een inventarisatie gemaakt van de scope 3 stroom: purchased goods. Dit betreft de meest materiele scope 3 emissiestromen van asfalt.

2.2. Kwaliteitsmanagement (ISO 14064-1 hoofdstuk 6)

Deze paragraaf behandelt alle aspecten uit hoofdstuk 6 van ISO 14064-1 en is onderdeel van het kwaliteitsmanagementplan van het project GOLVO Noord-Nederland 2013-2015.

- *Identificeer fouten en missende aspecten in emissie inventaris*

De voortgang wordt gerelateerd aan de prognose footprint van 2013 waarbij de omzet van het project is gedeeld door de totaalomzet van dat jaar; met dit % is vervolgens het aandeel CO₂ van het project t.o.v. totaalverbruik van 2013 berekend. In de prognose footprint zijn een aantal locaties waar gas- en elektra wordt verbruikt meegenomen, waaronder de asfaltcentrale en locaties van aannemers; de laatste horen in de keten thuis en zijn geen eigen verbruik, bovendien wordt voor de werkelijke CO₂ uitstoot van het project het verbruik van slechts één kantoorlocatie geregistreerd, waar een aantal mensen voor het project werkzaam zijn. Het gas- en elektraverbruik in de prognose is dus heel erg overschat. Om dit op te lossen is de prognose footprint, dus gas- en elektra opnieuw ingevoerd met de huidige cijfers die nu bekend zijn. Het nadeel hiervan is dat de prognose-footprint veel lager wordt dan de huidige CO₂ uitstoot, dus zal een forse toename verklaard moeten worden. Gekeken naar de absolute uitstoot CO₂ in onderstaande grafiek, is wel degelijk een grote daling te zien.

- *Worden relevante emissie gegevens gedocumenteerd?*

Alle significante gegevens, zoals van de tijdelijke kantoorruimte t.b.v. het project en het ingezette materieel, zijn halfjaarlijks bijgehouden in emissie-inventarissen en jaarlijks in voortgangsrapportages en emissie inventaris rapporten. Hierin is af te lezen wat de uitstoot van het project is geweest. Dit wordt ook besproken in het emissie inventaris rapport 2015.

- *Beoordeel de verantwoordelijkheden en geschikte training m.b.t. vastleggen emissie inventaris*

De gegevens worden verzameld door Bjorn Benschop, hij is getraind op het gebied ISO 9001 (VE-KAM) en op het gebied van CO₂ door Dé CO₂ adviseurs.nl. Alle verzamelde gegevens worden door Dé CO₂ adviseurs gecontroleerd en doorgerekend naar CO₂ uitstoot. Dit uit zich o.a. in half jaarlijkse footprints, jaarlijkse emissie inventaris rapporten en voortgangsrapportages.

- *Beoordelen van de vastgelegde “organizational boundaries”*

De Boundary betreft het project GOLVO Noord-Nederland 2013-2015. Dit betreft alle verbruiken van ingezet materieel & personenauto's (deels tank op project locatie), elektra en gasverbruik van de bouwplaats (met inbegrip van tijdelijk kantoor) en de productie en het transport van het ingekochte asfalt.

- *Beoordeel de geïdentificeerde CO₂-emissie bronnen en afvoerplekken*

N.v.t.

- *Beoordeel de rekenmethodes voor het berekenen van de emissie inventaris.*

Alle berekeningen vinden plaats in een rekensheet van CO₂.nl. In deze sheet wordt gewerkt met de meest actuele conversiefactoren van de CO₂-Prestatieladder.

- *Beoordeel de accuratie van de berekening*

De berekening kan worden gezien als een nauwkeurige schatting. Op basis van de gas & elektra gegevens van Gebr. van der Lee (6 werkplekken van de 50 in totaal voor het GOLVO N-NL project), het totaal aantal ton asfalt dat is geproduceerd in dat jaar en hoeveel daarvan naar de projectlocatie is getransporteerd, is de project CO₂ berekening gemaakt. Deze berekenmethode is accuraat genoeg om een goed beeld van de uitstoot te geven.

- *Beoordeel/ bepaal de mogelijkheden om het informatie management te verbeteren*

Bjorn levert één op één en op tijd alle verbruiken van het project aan aan Dé CO₂ adviseurs.nl.

2.3. Overige bevindingen

Onderwerp	Constateringen 2015
<p>2.A.3 / 1.B.2 Is er een nieuwe energie audit uitgevoerd?</p> <p>Zijn er actiepunten uit de energie audit voortgekomen?</p>	<p>Er is een energie audit uitgevoerd voor verbruik van het materieel op het project.</p> <p>Actiepunt: Projectdossier compleet laten maken.</p>
<p>3.A.1 Indien einde jaar: Is er een emissie inventaris rapport opgesteld? Zijn hier corrigerende maatregelen uit voort gekomen?</p>	<p>Ja. Dit rapport is over 2015 opgesteld conform ISO 14064-1.</p>
<p>4.A.1 Opstellen twee ketenanalyses</p>	<p>Er is een dominantieanalyse en twee ketenanalyses opgesteld: asfalt en staal.</p>
<p>4.A.2 Kwaliteitsmanagementplan</p>	<p>Is opgesteld door Dé CO₂ adviseurs .nl Dit document behandelt al veel onderdelen hiervan.</p>
<p>4.A.3 Becommentariëring ketenanalyses.</p>	<p>Dé CO₂ adviseurs is onafhankelijk kennisinstituut en heeft beide ketenanalyses opgesteld.</p>
<p>5.A.1 Footprints A-leveranciers</p>	<p>Er zijn 2 A-Leveranciers. Van beide is de CO₂ footprint beschikbaar en/of hebben een CO₂ bewust certificaat niveau 3 of hoger.</p>
<p>5.A.2 Verificatie A-leveranciers</p>	<p>Er is nog niet bekend hoeveel A-leveranciers hun CO₂ footprint hebben geverifieerd. Deze punten zijn niet per se nodig om aan niveau 5 te voldoen.</p>

2.4. Corrigerende maatregelen

- *Geen corrigerende maatregelen*

3 Invalshoek B: Doelstellingen

In dit hoofdstuk worden alle onderdelen uit categorie B conform niveau 5 op de CO₂-Prestatieladder 2.1 gereviewed.

3.1. Voortgang doelstellingen

Voor de voortgang van de doelstellingen wordt verwezen naar het document 3.B.1_2 Voortgangsrapportage 2015.

3.2. Overige bevindingen

Onderwerp	Constateringen 2015
<p>1.B.1 Is er (nieuw) onderzoek verricht naar mogelijkheden voor energie reductie? Zijn hier actiepunten uit voortgekomen? Is dit gedocumenteerd?</p> <p>3.B.1 Zijn de doelstellingen, maatregelen en plan van aanpak gedocumenteerd? Is hier een plan voor opgesteld?</p>	<p>Er is uitgebreid gekeken naar reductiemaatregelen op dit project. Dit betreft de volgende maatregelen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - GreenTech (systeem in de productie van asfalt wat vocht toevoegt waardoor directe besparing is in brandstofverbruik en er is geen rook meer is en de geur verdwijnt). - Het Nieuwe Rijden is onder medewerkers van Gebr. van der Lee VOF uitgebreid uitgerold. - Nachtplanning: Zorgt er voor dat vrachtwagens vol heen en vol terug rijden. - Depots. Er zijn depots neergezet om in tijden van overvloed het asfalt daar heen te brengen. - Verbeterde bezettingsgraad op het materieel. - Track & trace systeem op het materieel d.m.v. file herkenning zorgt voor betere en efficiëntere transportbewegingen. <p>Dit is vastgelegd in voortgangsrapportages en de hierin opgenomen energiebeoordeling.</p>
<p>2.B.4 Is op de nieuwste versie van de doelstellingen en maatregelen een managementverklaring afgegeven?</p>	<p>Dé CO₂ adviseurs hebben bovenstaande verwerkt in een reductieplan. Het management zal hier akkoord op geven.</p>
<p>3.B.2 Is het energiemeetplan bijgewerkt?</p>	<p>Er is in april een energiemeetplan aangemaakt. Deze wordt nog steeds gevolgd.</p>
<p>4.B.1 Doelstellingen ketenanalyses</p>	<p>Doelstellingen zullen worden opgenomen in de ketenanalyse. Er is veel invloed op de</p>

	uitstoot asfalt gezien Gebr. van der Lee VOF een eigen asfaltcentrale heeft.
4.B.2 / 5.B.1 Communicatie over voortgang doelstellingen.	Is op de website gezet in een communicatiebericht. Dit is intern en extern verspreid.
5.B.2 Kan worden aangetoond dat de doelstellingen worden behaald?	Ja dit kan worden aangetoond. Door de maatregelen die zijn opgesteld (zie document 3.B.1). Staat in de voortgangsrapportage.

3.3. Corrigerende maatregelen

- *Geen corrigerende maatregelen*

4 Invalshoek C: Transparantie

In dit hoofdstuk worden alle onderdelen uit categorie C conform niveau 5 op de CO₂-Prestatieladder 2.1 gereviewed.

4.1. Communicatiemomenten

Communicatievorm	Constateringen 2015
5.C.3 Is afgelopen half jaar intern gecommuniceerd over: <ul style="list-style-type: none"> - CO₂ footprint; - Doelstellingen; - Subdoelstellingen; - Maatregelen; - Mogelijkheden voor individuele bijdrage; - Huidig energiegebruik; - Trends binnen het project; - Ketenganalyses. 	Project footprint is inmiddels bekend en doelstellingen zijn al in gang gezet. Dé CO ₂ heeft een kant en klaar communicatie bericht opgesteld. Gebr. van der Lee VOF communiceert dit aan alle medewerkers en project medewerkers.
5.C.3 Is afgelopen half jaar extern gecommuniceerd over: <ul style="list-style-type: none"> - CO₂ footprint; - Doelstellingen; - Subdoelstellingen; - Maatregelen; - Mogelijkheden voor individuele bijdrage; - Huidig energiegebruik; 	Project footprint is inmiddels bekend en doelstellingen zijn al in gang gezet. Dé CO ₂ heeft een kant en klaar communicatie bericht opgesteld. Gebr. van der Lee VOF communiceert dit via de website en aan alle belangrijke relaties (leveranciers) van het project.

<ul style="list-style-type: none"> - Trends binnen het project; - Ketenganalyses.	
4.B.2 / 5.B.1 Is ook gecommuniceerd over de voortgang van de doelstellingen?	In het communicatiebericht is een kleine indicatie van de voortgang van doelstellingen gegeven. Daarnaast zijn de voortgangsrapportage online gezet.
5.C.3 Staan de op website de nieuwste versies van alle documenten?	Er zal op de website een apart kopje van het project komen. Dé CO ₂ adviseurs levert de documenten in PDF aan, Gebr. van der Lee VOF zet dit op website.

4.2. Overige bevindingen

Onderwerp	Constateringen 2015
2.C.2 Is de stuurcyclus opgevolgd? Zijn er aanpassingen nodig in de stuurcyclus?	Ja deze is opgevolgd. Nee niet nodig.
3.C.2 Is de TVB matrix up to date? Wordt dit nageleefd? Zijn er aanpassingen nodig?	Gebr. van der Lee stuurt algemene TVB lijst op. CO ₂ adviseurs vult deze aan met CO ₂ gerelateerde TVB's.
2.C.3 Is de inventarisatie externe belanghebbenden nog up to date? Welke wijzingen dienen er plaats te vinden?	Inventarisatie: <ul style="list-style-type: none"> - Gebr. van der Lee VOF - RWS - Weggebruiker - Leveranciers van project
3.C.2 Is het communicatieplan up to date?	Heeft CO ₂ adviseurs opgesteld.
<i>Alle 4.C eisen</i>	<i>Hier wordt fictief aan voldaan omdat het een middelgroot project betreft.</i>
5.C.1 Committeren aan CO ₂ reductieprogramma (1).	Het project doet mee aan Nederland CO ₂ Neutraal.
5.C.2 Committeren aan CO ₂ reductieprogramma (2).	Een tweede CO ₂ reductie programma om aan deel te nemen is nog niet gevonden.

4.3. Corrigerende maatregelen

Geen corrigerende maatregelen.

5 Invalshoek D: Sector- en keteninitiatieven

In dit hoofdstuk worden alle onderdelen uit categorie D conform niveau 5 op de CO₂-Prestatieladder 2.1 gereviewed.

5.1. Constateringen

Onderwerp	Constateringen 2015
1.D.1 Is de inventarisatie sector- en keteninitiatieven nog up to date? Welke wijzingen dienen er plaats te vinden?	Inventarisatie is begin van het project door CO ₂ adviseurs gemaakt.
1.D.2 Is deze inventarisatie besproken in het managementoverleg?	Deze inventarisatie is ter sprake gekomen in het managementoverleg. Hier is geen specifieke documentatie van.
3.D.1 Welke activiteiten zijn er afgelopen half jaar geweest omtrent het initiatief waar een actieve rol in wordt gespeeld? Denk aan: <ul style="list-style-type: none"> - Deelname in werkgroepen; - Publiekelijk uitdragen van het initiatief; - Aanleveren van informatie aan het initiatief.	Gebr. Van der Lee heeft werkgroepen bijgewoond van Nederland Co2 Neutraal. Deze voldoen aan de 3.D.1. eis.
3.D.2 Is er voldoende budget beschikbaar voor actieve deelname aan het initiatief?	€ 30.000 is beschikbaar gesteld voor Het Nieuwe Draaien. Deelname aan Nederland CO ₂ Neutraal vergt een investering van € 1.497 per jaar.

5.2. Corrigerende maatregelen

- *Geen corrigerende maatregelen*

Colofon

auteur(s) Bjorn Benschop, Machteld Houben
kenmerk Review CO₂ reductiedoelstellingen GOLVO Noord-Nederland 2015
datum Januari 2016
versie 1.1
status Definitief